

All In One Time Sheet

Part 3 Salary Calculation Sheet တစ်ခုတည်ဆောက်ခြင်း

Salary Calculation လုပ်တော့မယ်ဆိုတော့ Income tax တွက်တာနဲ့ Over time တွက်တာတွေပါ ပါလာပါပြီ။ အဲဒါတွေကို တစ်ချို့နေရာတွေမှာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမတူတဲ့အတွက် နားလည်မှုလွဲနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ ကျွန်တော်က ဒီမှာ လစာခေါင်းစဉ် အောက်မှာ Income Tax တွက်တဲ့အခါ သူ့အလုပ်ထွက်သွားရင်ဆိုတာကို ထည့်မစဉ်းစားထားပါဘူး။ ကျွန်တော့်သဘောက ဝန်ထမ်းအလုပ်ထွက်သွားရင် သူထံမှ ပိုဖြတ်မိထားတဲ့ Income Tax တွေကို ပြန်တွက်ပြီးမှ ပြန်ထုတ်ပေးမယ် ကျန်တဲ့အချိန်မှာတော့ တစ်နှစ်လုံးသူ အလုပ်လုပ်မယ်လို့ ယူစပြီး ပုံမှန်ပဲဖြတ်ထားမယ်လို့ စဉ်းစားပါတယ်။ အဲဒီအတွက် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နောက်ပိုင်း (31/3/16 နောက်ပိုင်း) အလုပ်ဝင်တဲ့သူတွေကိုသာ တစ်နှစ်စာတွက်ချက်မှု မလုပ်ပဲ ကျန်သူအားလုံးကို တစ်နှစ်စာ တွက်ချက်မှု လုပ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခု Over time ဒီမှာ ကျွန်တော်က တစ်ပါတ်အလုပ်ချိန်ကို 48 နာရီနဲ့တွက်ထားပါတယ် ။ သဘောက ကျွန်တော်တို့အလုပ်က တနင်္ဂလာနေ့ကနေ စနေနေ့အထိအလုပ်ဆင်းရတယ် (တစ်ပါတ်ကို ၆ ရက် အလုပ်ဆင်းရတဲ့) လို့ ယူထားလို့ပါ။ တနင်္ဂလာနေ့ကနေ စနေနေ့ နေ့တစ်ပိုင်းအထိ (နေ့တစ်ပိုင်းသာ(4 hours)) ဆင်းရတဲ့အလုပ်တွေ အနေနဲ့ 44 နာရီနဲ့ ပြောင်းတွက်ရမှာပါ။

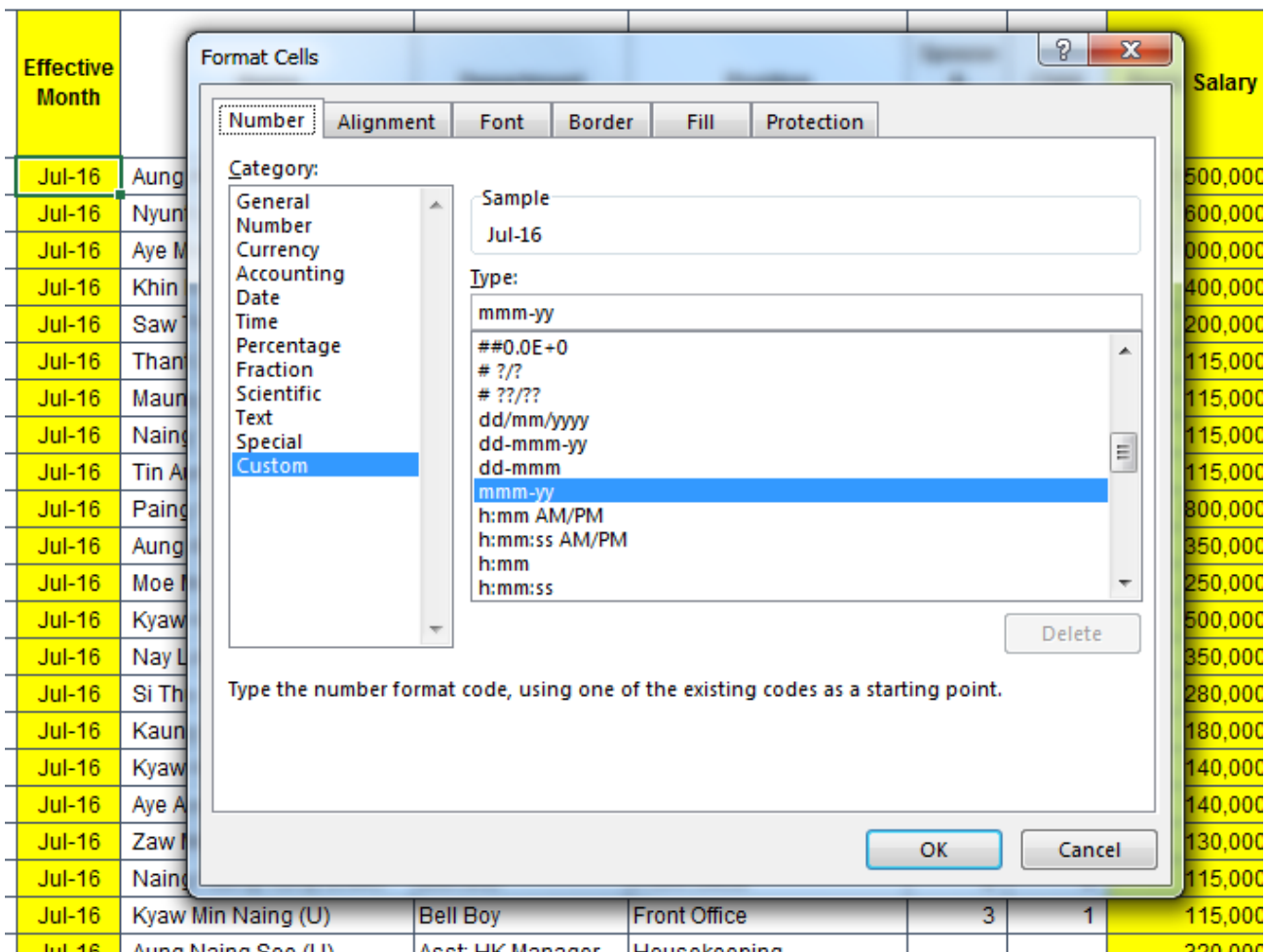
ကဲဆက်ဦးဆို Sheet နောက်တစ်ခုမှာ အောက်ပါပုံစံအတိုင်း ဇယားတစ်ခုဆွဲပါတယ်။ (upload တင်ပြီးပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် မမြင်ရရင် file ဖွင့်ကြည့်လိုက်ပါ။)

E2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ကဲ Formula တွေရေးရအောင် E2 မှာတော့ အရင်အတိုင်း (mmmm) Format လေးပေးပြီး ='Time Sheet'!\$E\$2 ဆိုပြီး Time Sheet က Date ကိုပဲ လှမ်းယူလိုက်တယ် ခဏခဏ မပြင်ချင်လို့ပါ။ မပြင်မိရင်လဲ မှားမှာကို။ နောက် Total Day in Month အတွက် E4 မှာ =DAY(EOMONTH(E2,0)) ဆိုတဲ့ Formula ကိုရေးပါတယ်။ ကဲ Function နောက်တစ်ခုတွေ့ပြန်ပြီပေါ့။ EOMONTH ကြီးကဘာလဲ။ ဒါလေးကိုလိုက်လုပ်ရတာ Formula အသစ်တွေ Function အသစ်တွေ ထပ်တိုးသိကြရမှာပေါ့။ end of month ပါ လတစ်လရဲ့ နောက်ဆုံးရက်ကို ရှာတာပေါ့။ EOMONTH(start_date, months) Start_date ဆိုတာက လရဲ့အဆုံးရက် သိချင်တဲ့ ရက်။ months ဆိုတာက Start Date ကနေ နောက်ကို သို့မဟုတ် ရှေ့ကို တွက်ချင်တဲ့ လအရေအတွက် (အပေါင်းဆို ရှေ့ကို ကြည့်မှာဖြစ်ပြီး အနုတ်ဆို နောက်ကို ကြည့်မှာဖြစ်တယ်။) ဥပမာ EOMONTH(1/7/16,0) ဆိုရင် 31/7/16 ဆိုတဲ့ 7 လပိုင်းရဲ့ နောက်ဆုံးရက်ကို တွေ့ရမှာပါ။ EOMONTH(1/7/16,1) ဆိုရင်တော့ ပထမ 7 လပိုင်းပေါ့ အပေါင်းကိန်းဖြစ်တဲ့အတွက် ရှေ့ကိုကြည့်မယ် 1 ဆိုတော့ 8 လပိုင်းရဲ့ နောက်ဆုံးရက် 31/8/16 ကို Return ပေးပါတယ်။ EOMONTH(1/7/16,-1) ဆိုရင် 6 လပိုင်းရဲ့ နောက်ဆုံးရက်ဖြစ်တဲ့ 30/6/16 ကို Return ပေးပါလိမ့်မယ်။ တစ်ခုတော့ ရှိတယ် Date ကို Text နဲ့ ခုကျွန်တော် ရေးထားသလို ရိုက်ထည့်လို့ မရဘူးနော် အောက်ကပုံစံသုံးမှ အဆင်ပြေပါလိမ့်မယ်။ Date value တွေသိရင်လဲရပါတယ်။ ဥပမာ-1/7/16 ဆို 42552

	G	H	I	J
	Date	Formula	Result	
	01/07/2016	=EOMONTH(G3,-1)	30/06/2016	
	01/07/2016	=EOMONTH(G4,0)	31/07/2016	
	01/07/2016	=EOMONTH(G5,1)	31/08/2016	

အဲ့တော့ End of Month Date ရပြီဆိုတော့ Day function နဲ့ ရက်ကို ပြန်ဆွဲထုတ်လိုက်တယ်။ အဲ့တော့ လရဲ့ ရက်စုစုပေါင်းကို ရပြီပေါ့။ Total Employees ကိုတော့ Employees list က Manpower total ကိုလှမ်းယူလိုက်တယ်။
 ='Employee List'!I9 ။ Sr မှာ လဲ Time Sheet က Sr ကိုပဲ လှမ်းယူလိုက်တယ် =IF(ISTEXT('Time Sheet'!C10),COUNTA('Time Sheet'!\$C\$10:C10)&"", " ") formula ကနားလည်ပြီးသားမို့ထပ်မရှင်းတော့ သူး။ နောက် Effective Month ကို =IF(D9=0,"", \$E\$2) E2 က Date ကိုယူပြီး Format မှာ mmm-yy ဆိုပြီးယူလိုက်တယ်။ If ကိုသုံးထားတာက D9 မှာ ဘာမှမရှိရင် ဘာမှမပေါ်စေချင်လို့ပါ။

နောက် Name Column မှာတော့ Time Sheet က Name တွေကို ပြန်စီရမှာပေါ့ အဲ့တော့ VLOOKUP function ကိုသုံးပြီး ဒီလို Formula လေးရေးလိုက်တယ် =VLOOKUP(B9,'Time Sheet'!\$B\$10:\$E\$300,2,FALSE) ။ Vlookup ကိုရှင်းကြဉ်းဆို့ V ဆိုတော့ Vertical ပေါ့ ဒေါင်လိုက် အတန်းလေးတွေကို ဆိုလိုချင်တာ (H ဆို Horizontal အလျားလိုက်ပေါ့)

VLOOKUP(lookup_value, table_array, col_index_num, [range_lookup]) မှာ lookup_value က Select Cell range မှာ ကြည့်ချင်တဲ့ အရာတွေရဲ့ ပထမဆုံး Column ကတစ်ခုခုပေါ့။ table_array က Select Cell range ကိုယ်ကြည့်ချင်တဲ့အရာတွေ ရှိတဲ့ Table ပေါ့။ col_index_num က table_array မှာ ကိုသိချင်တဲ့ အရာ ရှိတဲ့ ဒေါင်လိုက်အတန်းလေးပေါ့(Column လေး) table array မှာ ပထမဆုံး Column ကို 1 ဒုတိယကို 2 တတိယကို 3 စသဖြင့်သွားတယ်နော်။ range_lookup ကတော့ နှစ်မျိုးရှိတယ် True ဆို approximate match, False ဆို exact match ပါ။ ကဲ formula လေးကို ကြည့်ရအောင် lookup_value က B9 ဆိုတော့ B9 ကိုလှမ်းကြည့်တယ် B9 မှာရှိတဲ့ 1. ကို ရွေးထားတဲ့ Table Array ဖြစ်တဲ့ 'Time Sheet'!\$B\$10:\$E\$300 ရဲ့ Column 1 မှာ တူတာကို အရင်ရှာတယ် ပြီးတော့ col_index_num ဖြစ်တဲ့ 2 မှာ ခုဏက lookup_value နဲ့ကြည့်ထားတာနဲ့ row အတူတူက တန်ဖိုးကို return ပေးတယ် အဲ့တော့ Aung Hlaing Oo (U) ဆိုပြီး result ထွက်လာတာပေါ့။

1	HOTEL / COMPANY LIMITED				
2	Time Sheet for the Month of July				
3					
4					
5	co_index_num				
6					
7					
8	1	2	3	4	Fri
9	Sr	NAME	FUNCTION	DEPARTMENT	1
10	1.	Aung Hlaing Oo (U)	General Manager	Admin & General	P
11	2.	Nyunt Lwin Tun (U)	Account Manager	Admin & General	P
12	3.	Aye Myat (Daw)	Operation Manager	Admin & General	P

ပြီးသွားရင် Position Column မှာ =VLOOKUP(B9,'Time Sheet'!\$B\$10:\$E\$300,3,FALSE) နဲ့ Department Column မှာ =VLOOKUP(B9,'Time Sheet'!\$B\$10:\$E\$300,4,FALSE) ဆိုပြီး Formula ရေးတယ်နော် ဒီမှာ Col_Index_num လေးတွေ ပြောင်းသွားတာ သတိထားမိတယ်မဟုတ်လား အပေါ်ကပုံကို ကြည့်လိုက်ရင် နားလည်ပါလိမ့်မယ်။

Spouse & Parents နဲ့ Child Column တွေ ထဲဖို့လိုလာပြီ ဒါတွေပါ Income tax မှာ စဉ်းစားရတာကို အဲ့တော့ ကျွန်တော်တို့ Employee list Sheet ကိုပြန်သွားရအောင် Salary Column ဘေးမှာ ဒီလိုလေး ဇယားထပ်ဖြည့်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ Spouse & Parents နဲ့ Child တွေရေးပါတယ်။ Salary Calculation မှာ သွားဖြည့်လို့မရဘူးလေ လူတိုးရင် တိုးသလို လိုက်ပြောင်းနေမှာမို့ အသေလုပ်ထားတဲ့ Employee list မှာပဲ ထဲလို့ရမှာ။ ပြီးသွားရင် Name ကို တည်ပြီး ဟိုဘက်က ဇနီး/မိဘ နဲ့ သားသမီးကို ဒီဘက် Salary Calculation မှာထဲမယ်။ Spouse & Parents အောက်နဲ့ Child Column ရဲ့အောက်မှာ အောက်ပါ Formula တွေကို အသီးသီးရေးပါတယ်။

=IFERROR(VLOOKUP(D9,'Employee List'!\$C\$12:\$L\$300,9,FALSE), "")

=IFERROR(VLOOKUP(D9,'Employee List'!\$C\$12:\$L\$300,10,FALSE), "") ဒီမှာ Iferror ကတော့ မှားနေရင် error sign ကြီး ပေါ်မနေစေချင်လို့ပေါ့။ နောက်က Vlookup က သက်ဆိုင်ရာ Name နဲ့ တည့်တည့်က ကိုယ်လိုချင်တဲ့ နေရာက တန်ဖိုးကို ဖော်ပြဖို့အတွက် သုံးထားတာပါ။ Col_index_num 9 ဆို Spouse & Parents ဖြစ်ပြီး Col_index_num 10 က Child ဖြစ်ပါတယ်။ Basic Salary ကိုလဲ Employee list ကပဲ လှမ်းယူပါတယ်။

=IFERROR(VLOOKUP(D9,'Employee List'!\$C\$12:\$L\$3200,8,FALSE),0)

I J K L M

July
Total
9
9
10
3
31

Service Year	Basic Salary	Spouse & Parents	Child
Years 2 Months	1,500,000	2	1
Months	600,000	1	1
Years 1 Month	1,000,000	2	2
Years 10 Months	500,000	3	1
Year 1 Month	350,000	2	
Years 2 Months	320,000		
Years 2 Months	400,000	1	
Years 2 Months	200,000	3	
Year 3 Months	800,000	1	1

နောက် Unpaid Leave နဲ့ Total Pay Day, Total Pay Day ကိုတော့

=IFERROR(VLOOKUP(D9,'Time Sheet'!\$C\$10:\$AQ\$300,41,FALSE),0)

လို့ formula ရေးပြီး Time Sheet ကနေလှမ်းယူလိုက်တယ်။ Unpaid leave ကတော့ total day in month ထဲက total pay day ကိုနှုတ်ထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီလို formula လေးရေးလိုက်တယ်။ =IF(K9>0,\$E\$4-K9,"") အဲ့တော့ unpaid leave ကို ရပြီပေါ့။ Allowance/ Incentive ကတော့ Pay Scale အရထွက်လို့ပေါ့။ နောက်က Overtime ကြေး အဲ့ဒါတွက်ဖို့အတွက် Overtime Hour လိုလာပြီး ဒီတော့ ဘေးမှာ Income Tax တွက်မယ့် ဇယားလေး ရယ် Overtime Hour အတွက် ဇယားလေးရယ် ထပ်ဆွဲလိုက်တယ်။ (Upload တင်ပေးပြီးသွားပြီဆိုတော့ မြင်ရလောက်ပါပြီ နှစ်ပိုင်းခွဲမပြတော့ဘူးနော်)

M9		=IF(AM9=0,0,IF(I9>300000,0,ROUND((I9*2*12/52/44*AM9),-2)))																	
U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	
1																			
2	8964000																		
3																			
4																			
5																			
6																			
7	Salary for Tax Paid		Allowance			1,000,000	500,000	Salary for Tax Assessment	3,000,000	5,000,000	10,000,000	10,000,000	Above	Tax Par Year	Par Month	Join Date	Working Month	Overtime Hour	
8	Montly	Year	20% Personal Allowance	Spouse & Parents	Child	5%	10%		15%	20%	25%			Mar-17					
9	1,494,000	17,928,000	(3,585,600)	(2,000,000)	(500,000)	11,842,400	150,000	500,000	276,360	-	-	926,360	77,200	01/05/2014	12				
10	594,000	6,534,000	(1,306,800)	(1,000,000)	(500,000)	3,727,200	86,360	-	-	-	-	86,360	7,900	25/04/2016	11				
11	994,000	11,928,000	(2,385,600)	(2,000,000)	(1,000,000)	6,542,400	150,000	154,240	-	-	-	304,240	25,400	12/06/2013	12				
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	01/05/2014	12				
13														25/04/2016	11				

အဲ့ဒီနေရာမှာ Over Time Hour ထည့်မယ်ပေါ့။ ဒီမှာတစ်ခု ပြောချင်တာရှိတယ် တစ်ချို့ လုပ်ငန်းတွေမှာ လစာဘယ်လောက်ရရင် OT ကြေးမပေးဘူးဆိုပြီး သတ်မှတ်ချက်ရှိပါတယ်။ (Law နဲ့တော့ မကိုက်ဘူးပေါ့နော်) အဲ့ဒီအတွက် ကျွန်တော်က ဒီမှာ 300,000 အထက်ဆို OT မပေးဘူးလို့ဆိုပြီး တွက်ထားပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက အပေါ်မှာ ပြောခဲ့သလို 48 နာရီနဲ့တွက်ထားတယ်နော် round function ကတော့ ကိန်းပြည့်တစ်ခုကို လိုချင်လို့ သုံးထားတာပါ။ -2 ဆိုတော့ ရာဂဏန်းထိပဲ ယူမယ်ပေါ့ =IF(AM9=0,0,IF(I9>300000,0,ROUND((I9*2*12/52/48*AM9),-2)))

Overtime တွက်နည်းအကြောင်းကို နည်းနည်းရှင်းပြရရင် လစာအမြောက် ၁၂ အစား ၅၂ အစား ၄၈ သည် ၁ နာရီလုပ်ခ အမြောက် ၂ ဆိုတော့ တစ်နာရီ အချိန်ပိုလုပ်ခ (ဘာလို့ ၅၂ နဲ့စားလဲဆိုတော့ တစ်နှစ်မှာ ၅၂ ပါတ်ရှိတယ်လို့ ယူဆလို့ ၄၈ နာရီသည် တစ်ပါတ်အလုပ်ချိန်နာရီဖြစ်တယ်) ဒါဆိုသဘောပေါက်ပါပြီနော် (HR တွေက ကျွန်တော့်ထက်ပိုသိပါလိမ့်မယ်)

Total Salary ကတော့ Basic Salary ကို total day in month နဲ့စားပြီး Total Pay Day နဲ့မြှောက်ထားတာ ပြီးရင် Incentive နဲ့ overtime fee ထပ်ပေါင်းထားတယ်။ SSB (Social Security Board) တွက်တာလေးက တစ်မျိုးလေးနော် 300,000 ကျော်ရင် သူတို့ကလက်မခံဘူးတဲ့ဗျ (မဖြစ်သင့်ဘူးထင်တာပဲ ပြောတော့ပါဘူးလေ) အဲ့တော့ 300,000 အောက်ဆို သူ Basic Salary နဲ့တွက်ပြီး 300,000 အထက်ဆို 300,000 နဲ့ပဲ တွက်ပါဆိုပြီး ဒီလို formula လေးရေးထားတယ်။

=IF(N9<=0,0,IF(I9>=300000,300000*0.02,I9*0.02)*-1) နောက်က -1 နဲ့မြှောက်တာကတော့ အနှုတ်ကိန်းနဲ့ ပြစေချင်လို့ပါ။ ဒီမှာ လုပ်ငန်းက ပေးရမယ့် 3% လဲ တစ်ခါထဲတွက်ထားတယ်နော်။ Insurance တွေဘာတွေ ထည့်မစဉ်းစားဘူး ဆိုတော့ နောက်ဆုံး Salary for Tax Paid ရလာပြီပေါ့။

Tax Calculation ဇယားလေးဆီ သွားရအောင် တစ်လဘယ်လောက်ရလဲ အရင်စဉ်းစားမယ် အဲ့မှာ တစ်ခုရှိတာက တစ်နှစ်ဝင်ငွေ ၄၈ သိန်းမကျော်ရင် income tax မပေးရဘူး ဒီတော့ တစ်ခါထဲ ၄၈ သိန်းမကျော်တာတွေ ခွဲထုတ်ခဲ့မယ် =IF(Q9=0,0,IF(Q9>(4800000/12),Q9,0)) ဒီ Formula လေးရေးလိုက်တယ်။ Q9 ဟာ 0 နဲ့ညီရင် 0 ပဲပြပါ တစ်ကယ်လို့ Q9 ဟာ 0 နဲ့ မညီခဲ့လျှင် Q9 ဟာ ၄၈ သိန်းကို 12 နဲ့စားတာထက် ပိုကြီးလားကြည့်ပါ ကြီးတယ်ဆို Q9 ကိုရေးပါ မကြီးရင် 0 ပဲထားပါပေါ့။ ဒါဆို ပထမအဆင့် Income tax ဆောင်ရမယ့်လူတွေ ထွက်လာပြီပေါ့။

နောက်တစ်ဆင့် သွားရအောင် ဒီမှာ Yearly တစ်နှစ်လုံးရမယ့်လစာ (တစ်နှစ်လုံးဆိုတာ အစိုးရရဲ့ Financial Period ကိုဆိုလိုပါတယ်) ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်က April စပြီး March ဆုံးတယ်နော် Income tax ကိုလဲ အဲ့ Financial Period နဲ့ပဲ သွင်းရတာနော် လုပ်ငန်းရဲ့ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နဲ့ ရောမှာဆိုးလို့ပါ။(ဆရာသမားတွေကသိပြီးသားပါ အငယ်တွေ အမှတ်မှားမှာ ဆိုးလို့ပါဗျာ) အဲ့တော့ နှစ်ကုန်သွင်းဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့ က လစဉ် ဖြတ်ပေးထားမယ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်စ

ကတည်းက အလုပ်မှာ ရှိနေတဲ့သူတွေအတွက် ကိစ္စမရှိပေမယ့် တစ်ဝက်တစ်ပျက်မှာ ဝင်လာတဲ့ သူတွေစီက တစ်နှစ်စာလုံးနဲ့ တွက်ပြီး ဖြတ်လို့ ဘယ်အဆင့်ပြေမလဲ အဲ့တော့ Working Month ပြန်တွက်ရတော့မယ်။ Working Month တွက်ဖို့အတွက် လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှာ သူ့ဘယ်နှစ်လစာလခရလို့ Income Tax သွင်းရမလဲ ဆိုတာကို ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ 31/3/2017 ကိုမူတည်ပြီးပြန်တွက်ရမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်က working Month တွက်မယ့် Column မှာ 31/3/2017 ကိုရေးထားတာဖြစ်တယ်။ သူ့အလုပ်ဝင်တဲ့ရက်ကနေ ဒီနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ကုန်အထိ လဘယ်လောက်ရှိလဲတွက်မှာပေါ့။ ပထမ Join Date ကို Employee list ကနေ Vlookup သုံးပြီး Name ကိုတည်ပြီး လှမ်းယူလိုက်တယ်။

=IFERROR(VLOOKUP(D9,'Employee List'!\$C\$12:\$L\$3200,6,FALSE),"") နောက် Join Date နဲ့ လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ကုန်ရက် ထိ လဘယ်လောက်ကွာလဲ ပြန်ကြည့်တယ်။ formula က

=IFERROR(IF(DATEDIF(AJ9,\$AK\$8,"m")>12,12,DATEDIF(AJ9,\$AK\$8,"m")),0)

AJ9 နဲ့ AK8 မှာတည်ထားတဲ့ Date နှစ်ခုဟာ ဘယ်နှစ်လ ဝေးလဲ 12 ထက်ကြီးတယ်ဆို 12 ကိုပဲပြပါ 12 ထက်မကြီးလျှင် Date different လကိုပဲပြပါလို့ formula ကိုရေးထားတာ။ ဒါဆို ဒီအလုပ်သမားဟာ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အဆုံးထိ ဘယ်နှစ်လ အလုပ်လုပ်မယ် ဆိုတာ(ဝင်ငွေဘယ်နှစ်လစာရှိမယ်ဆိုတာ) သိသွားပြီပေါ့။ အဲ့ဒီ Working Month နဲ့ပဲ Income Tax ကိုတွက်ရမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် Year Column အောက်မှာ သူ့ရဲ့တစ်လစာ လစာနဲ့ Working Month နဲ့ မြှောက်လိုက်တယ်။(အပေါ်မှာ ပြောခဲ့သလို ဝန်ထမ်းဟာ နှစ်ဆုံးအထိ အလုပ်လုပ်မယ်လို့ပဲ ယူဆထားပါတယ်) အဲ့ဒါဆို သူ့ရဲ့တစ်နှစ်စာ ဝင်ငွေရပြီပေါ့။

Allowance တွေတွက်ရတော့မယ် ပထမ Personal Allowance 20% ပြန်နှုတ်ပေးမယ် ဒီမှာ ဥပဒေကတစ်ခု ပြောတာရှိပြန်တယ် သက်သာခွင့် သိန်း ၁၀၀ ကျော်ရင် သိန်း ၁၀၀ ပဲ သက်သာခွင့်ပေးမယ်ဆိုတော့ ဒီလို Formula လေးရေးပေးတယ်။ =IF((W9*20%)>10000000,-10000000,-(W9*20%)) W9 မှာ ရှိတဲ့ တစ်နှစ်ဝင်ငွေရဲ့ 20% ဟာ သိန်း၁၀၀ ထက်များလားကြည့်ပါ။ များတယ်ဆို အနှုတ်သိန်း ၁၀၀ ပဲရေးပါ မများဘူးဆို W9 ကို 20% နဲ့ မြှောက်ပြီး အနှုတ်ကိန်းနဲ့ ရေးပါပေါ့။ Spouse & Parents အတွက်ကတော့ Allowance က ဆယ်သိန်းရတဲ့အတွက် =IF(V9=0,0,G9*-\$Y\$7) ဆိုပြီး G9 မှာရှိတဲ့ အရေအတွက်နဲ့ Helper row မှာ ရှိတဲ့ Amount နဲ့ မြှောက်ခိုင်းထားတယ်။ နောက် Child လဲ ဒီလိုပဲ တစ်ယောက်ကို 500,000 ရတဲ့အတွက် H9 ကအရေအတွက်နဲ့ Helper row က အရေအတွက် မြှောက်ခိုင်းထားတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဒီလိုလေး ပေါင်းလိုက်တော့ (=W9+X9+Y9+Z9) Salary for Tax Assessment ကိုတွက်ထုတ်လို့ရသွားပြီ ။

Allowance တွေ နှုတ်ပြီးသွားတော့ သိန်း နှစ်ဆယ်ထက် မကျော်ရင် Income tax ပေးစရာမလိုတော့ဘူး အဲ့တော့ Range တွေက ဒီလိုဖြစ်သွားတယ်။

L19																	

ဥပမာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ Salary for Tax Assessment က 5,000,000 ဆိုရင် သူ့အတွက် Tax တွက်ရမယ့် ပမာဏ က 3,000,000 ပေါ့ သဘောက သိန်းနှစ်ဆယ်ထိ ပမာဏကို သူက tax မပေးရဘူးလေ။ ဥပမာ 5,100,000 ဆို သိန်းနှစ်ဆယ်အတွက် tax မပေးရဘူး နောက် 2,000,001 ကနေ 5,000,000 ထိဖြစ်တဲ့ 3,000,000 ကို 5% ပေါ့ ကျန်တဲ့

100,000 ကို 10% နဲ့တွက်ပေါ့။ သဘောပေါက်ပါတယ်နော်။ အဲ့တော့ ကျွန်တော်ရေးထားတဲ့ formula လေးတွေကြည့်ရအောင် အပေါ်က Helper row လေးနဲ့ တွဲရေးထားတယ်။

ပထမ 5% အတွက်

=IF(AA9-2000000>3000000,\$AB\$7*\$AB\$8,IF(AA9-2000000<0,0,(AA9-2000000)*AB\$8)) AA9 မှာ ရှိတဲ့ Amount ထဲက 2,000,000 နှုတ်ခြင်းက 3,000,000 ကျော်လာအရင်ကြည့် ကျော်တယ်ဆို 3,000,000 ကို 5% နှုန်းနဲ့မြှောက် မကျော်ရင် AA9 ထဲက သိန်းနှစ်ဆယ်နှုတ်တာ သုညထက်ငယ်လာကြည့် သုညထက်ငယ်ရင် 0 ပဲရေး(သဘောက သိန်းနှစ်ဆယ်အောက်ဆို tax မဆောင်ရဘူးလေ) သုညထက်ကြီးရင် AB8 နဲ့မြှောက်ပေါ့(5%) ပထမ range ကိုဖြတ်လိုက်တဲ့သဘောပါ။

နောက်အဆင့်တွေလဲ သူလိုပဲ တွက်သွားတာ သေခြာစဉ်းစားကြည့်လိုက်ပေါ့ ။

10% အတွက် =IF(AA9-5000000>5000000,\$AC\$7*\$AC\$8,IF((AA9-5000000)<0,0,(AA9-5000000)*AC\$8))

15% အတွက် =IF(AA9-10000000>10000000,\$AD\$7*\$AD\$8,IF((AA9-10000000)<0,0,(AA9-10000000)*AD\$8))

20% အတွက် =IF(AA9-20000000>10000000,\$AE\$7*\$AE\$8,IF((AA9-20000000)<0,0,(AA9-20000000)*AE\$8))

25% အတွက် =IF(AA9-30000000>0,(AA9-30000000)*AF\$8,) နောက်ဆုံး 25% မှာတော့ သူက ကျော်သမျှအားလုံး 25 % နဲ့ဆောင်ရမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဖြတ်ချစရာမလိုတော့ဘူးလေ သိန်း ၃၀၀ ဆိုတာက ပထမ သိန်းနှစ်ဆယ်အတွက် မဆောင်ရဘူး နောက် သိန်း ၃၀ အတွက် ၅% ဆောင်ခဲ့ပြီ သိန်း၅၀ အတွက် ၁၀% ဆောင်ခဲ့ပြီ သိန်း ၁၀၀ အတွက် ၁၅% ဆောင်ခဲ့ပြီ နောက် သိန်း ၁၀၀ အတွက် ၂၀% ဆောင်ခဲ့ပြီ ဆိုတော့ သိန်း ၃၀၀ အတွက် တွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်လို့ နောက်ပိုင်းပိုတာအားလုံးကို ၂၅% နဲ့ ပေးဆောင်ရမှာပါ။

=SUM(AB9:AF9) ဒီလိုပေါင်းလိုက်တော့ Tax per year ရသွားပြီပေါ့။ နောက် တစ်လ ဘယ်လောက်ဖြတ်ရမလဲ ဆိုတာဆက်တွက်တာပေါ့ ။ ဒီ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှာ သူအလုပ်လုပ်မယ့် လအရေအတွက်နဲ့ တွက်ထားတဲ့အတွက် Per Month ရအောင်လဲ အဲ့ဒါနဲ့ပဲ စားလိုက်တာပေါ့ Round ကတော့ ရာဂဏန်းထိပဲ လိုချင်လို့ လုပ်ထားတာပါ။ Formula က =IFERROR(ROUND(AG9/AK9,-2),0) ပါ။ ကဲ ဒါဆို တစ်လခြင်း ဝန်ထမ်းဆီက ဖြတ်ထားခဲ့ပြီ နှစ်ကုန် ပြီးလို့ April မှာ Income tax သွင်းတော့မယ်ဆို တစ်နှစ်လုံး Combine လုပ်ပြီး ပြန်စစ်တော့ စစ်လိုက်ဦးပေါ့ ကြားထဲမှာ အလုပ်ထွက်တဲ့သူရှိရင်လဲ သူထံက ဖြတ်ထားတာကို သူ လက်ရှိလုပ်ခဲ့တဲ့ လတွေနဲ့ ပြန်ပြောင်းတွက်ပြီး ပိုတာပြန်ထုတ်ပေးရမှာပါ။ စာရင်းကိုင်တွေအနေနဲ့တော့ Account payable Income tax ဆိုပြီး ဖော်ထားခဲ့ရမှာနော်။ နှစ်ကုန် တွက်ချက်ပြီးလို့ ပိုတာရှိရင် ဝန်ထမ်းထံ ပြန်ထုတ်ပေး လိုရင် ထပ်မံကောက်ခံခြင်းတွေတော့ လုပ်ရမှာပေါ့။

မရေးတော့ဘူးဆိုပေမယ့် ဒါလေးကိုဆက်ရေးတာက အငယ်တွေ Overtime တွက်တာနဲ့ Income tax တွက်တာလေးကို သိစေချင်လို့ပါ။ လိုအပ်ချက်တွေရှိရင်လဲ ဖြည့်တွေးပေးကြပေါ့။

ဆရာသမားများကို ဦးညွှတ်လျက် (ညွှန်လွှင့်ထွန်း)

ဆက်တော့ဘူးနော်..... Pay slip နဲ့ Sign Sheet ကလွယ်ပါတယ်။